

A REFERÁLÓ FOLYÓIRAT - A MŰSZAKI KÖNYVTÁROS SEGÉDESZKÖZE.

VAS- ÉS FÉMIPARI REFERÁLÓLAPOK.

Műszaki könyvtárosaink gyakran állnak olyan feladatok előtt, hogy az olvasók tőlük egy meghatározott téma irodalmát kérik, megfelelő anyagot azonban a könyvtárukban rendelkezésre álló könyvek, folyóiratok és más irodalmi termékek átnézésével csak hosszú időt igénybevevő kutatómunka révén sikerül összegyűjteniök. Az irodalomkeresésre fordított idő nagymértékben megrövidíthető a referáló folyóiratok felhasználásával, minthogy ezek egy bizonyos időszak /pl. 1 hónap, 1 év,/ irodalmát különféle csoportosításban rendszeresen közlik. Lapunk korábbi számaiban ismertettük már a kémiai, illetve az építőipari referáló folyóiratokat, jelen cikkünkben a vas- és fémipar /gépipar, kohászat, anyagvizsgálat/ kérdéseivel foglalkozó referálólapokkal kívánunk foglalkozni.

Hazai vonatkozásban a legkiemelkedőbb referálólapok az Országos Műszaki Könyvtár Műszaki Lapszemléi. A Műszaki Lapszemlék havonta jelennek meg, főbb iparáganként külön folyóirat alakjában. Közlik a profiljukba tartozó, külföldi folyóiratokban megjelent fontosabb cikkek rövid kivonatát, valamint a legújabban elkészült cikkfordítások címjegyzékét. A lapszemlék közül a vas- és fémipar kérdéseivel a "Gépeszet" és a "Kohászat, Öntőde, Alumíniumipar" c. referálólapok foglalkoznak.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Tudományos Tájékoztató Intézete által összeállított Referativnűj Zsurnal, Mechanika a kémiai sorozathoz hasonlóan, a világirodalomban megjelent, és a vas- és fémipar területével összefüggő közleményeket ismerteti rendszeresen. Erről bővebb tájékoztatást adtunk már az építőipari referáló lapokkal kapcsolatban. - Igen tartalmas és az egész gépipar területét összefogó referáló folyóirat a Német Demokratikus Köztársaságban megjelenő Technisches Zentralblatt, Abteilung Maschinen-

wesen, amelyet a Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin ad ki. A lap havonta jelenik meg és kb. 630 /köztük 60 tervállambeli/ szakfolyóirat cikkanyagát ismerteti hosszabb, szakszerűen szerkesztett kivonatokban. A laphoz évente külön betűrendes tárgymutatót és külön szerzői névmutatót adnak ki. Az egyes számokban havonta közölt kivonat-anyagot saját szakrendben csoportosítva közlik. Minden referátum szákszámokkal van ellátva, amely megfelel az évi tárgymutatóban közölt számozásnak. Ez a számozás jelentékenyen megkönnyíti az irodalomkutatót. Az egyes példányok mellékletében bőséges szabadalmi irodalmi utalást találhatunk. - Az Applied Mechanics Review az alkalmazott mechanika és a kapcsolatos gépészmérnöki tudományok, főképpen az anyagvizsgálat világirodalmából közöl havonta kritikai szemlét. A lap a kivonatokot öt fő fejezetre tagolja: 1./ általános rész, amelyben az elméleti és kísérleti módszerek, valamint a mechanika /dinamika statika és kinematika/ kérdéseit öleli fel; 2./ szilárd testek mechanikája, amely a gépelemeket, szerkezeti anyagokat, stb. tárgyalja; 3./ folyadékok mechanikája - hidraulikai, gázdinamikai és aerodinamikai vonatkozású cikkek referátumaival; 4./ hőtani és termodinamikai cikk-kivonatok; 5./ vegyes rész, amelyben az akusztika, ballisztika, talajmechanika, hajógépészet, kenés, csapágyazás, kopás, stb. gépészeti vonatkozású, magasszínvonalú műszaki cikkek kivonatait találjuk. Az igen értékes anyagban a kutatást évi betűrendes tárgymutató könnyíti meg. - A kohászattal összefüggő szakterületeket tárgyaló folyóiratcikkek kivonatait közli az angolok magas színvonalú referálólapja; a Bulletin and Foundry Abstracts of the British Cast Iron Research Association. Általában kéthavonként jelenik meg és ismerteti a Szovjetunió és a népi demokratikus országok cikkanyagát is. Sajnos nincs évi indexe, ezért használata több időt vesz igénybe. - Ugyancsak nincs évi indexe az igen értékes franciayelvű vas- és fémipari referálólapnak, az Aperçu de la Presse Technique, Bruxelles-nek, amely havonta jelenik meg és rövid kivonatokban közli a nyugati szakfolyóiratok cikkeit. - Az általános műszaki szakreferálólapok közül az amerikai kiadású The Engineering Index évenként jelenik meg és közli a világ legjelentősebb műszaki folyóirataiban közölt fontos cikkek kivonatát. Minden kötet végén szerzői névmutató nyújt segítséget az irodalmat kereső által ismert szerző közleményeinek gyors megkeresésében. A tárgyszavas kiadvány átlagosan 1200 oldalra terjed és oldalanként kéthasábos. - Ugyancsak évenként jelenik meg a The Industrial Arts Index, amely az Engineering Index-től

csak annyiban tér el, hogy a közölt cikkeknek csupán a bibliográfiai adatait adja meg, kivonatot nem közöl.- Az általános műszaki kérdésekkel foglalkozó referálólapok között igen jól használható a Battelle Technical Review. Rövid kivonatokban ismerteti a világirodalomban megjelenő több, mint 1100 műszaki folyóirat legfrissebb cikkeit. Évi indexe nincs; az ésszerűen csoportosított anyag felosztását az egyes számokban oldalszám-megjelöléssel együtt közli.

Van még néhány, a vas- és fémipar területével foglalkozó referálólap, mint pl.: Agricultural and Horticultural Engineering Abstracts, Documentare Technica, Hidumínium Abstracts Bulletin, Index Aeronautics Light Metals Bulletin, Mécanique Documentation, The Motor Industry Research Association, stb. A műszaki könyvtárosok irodalomkutató tevékenységében azonban a fentiekben bővebben tárgyalt referálólapok nyújtják a legtöbb segítséget.

Ósapai Miklós

- x - x - x

Az Országos Műszaki Könyvtár műszaki tájékoztató osztálya és fordítási osztálya

Bp. VIII. Reviczky u 6. sz. alá költözött.

A fenti címen található hivatalok telefonszámai a következők:

hivatalvezető-helyettes: 343 - 534

műsz. tájékoztató osztály vezetője: 139 - 002

módszertani csoport:

Lapszemle szerkesztőség: } 138 - 002

Bulletin szerkesztőség: }

fordítás nyilvántartó csoport: 340 - 735

fordítási osztály vezetője: 340 - 156

fordítási osztály: 138 - 400

gazdasági osztály: 341 - 182

A könyvtár olvasótermei és kölcsönző szolgálata változatlanul a József körút 6. sz. alatt állnak az olvasók rendelkezésére.